

Ansvar för slutförvaring av använt kärnbränsle

- Ansvar är reglerat i lag som delvis bygger på internationella konventioner och EU-rätten
 - Ansvar är fördelat på olika aktörer – vilka är dessa och hur är ansvar fördelat den emellan
-

- Ansvar innan förslutning av slutförvaret
- Ansvar efter förslutning av slutförvaret

Ansvaret innan förslutning av slutförvaret

- Ansvaret för att det använda kärnbränslet placeras i ett slutförvar
- Ansvaret för fysiskt skydd och kärnämneskontroll
- Ansvaret för finansiering av slutförvaret
- Ansvaret vid en konkurs

Ansvar för att det använda kärnbränslet placeras i ett slutförvar

De fyra reaktorinnehavarna – (Barsebäck Kraft AB, Ringhals AB, OKG AB och Forsmarks Kraftgrupp AB) ska som innehavare av bränslet (innehavartillstånd)

- ”vidta de åtgärder som behövs för att på ett säkert sätt hantera och **slutförvara** kärnavfall”
- ”avveckla och riva anläggningar som verksamheten inte längre ska bedrivas i till dess att all verksamhet vid anläggningarna har upphört och allt kärnämne och allt kärnavfall **placerats i ett slutförvar som slutligt förslutits.**”

Kärntekniklagen – 1997 års konvention om säkerhet vid hantering av använt kärnbränsle och radioaktiv avfall – Miljöbalken

Ansvar för slutförvaret

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) har på uppdrag av sina ägare

- **byggt** ett mellanlager för använt kärnbränsle (CLAB) och ett slutförvar för låg- och medelaktivt kärnavfall (SFR) och
- **planerar** att bygga slutförvar för använt kärnbränsle och långlivat kärnavfall
- svarar för transporter

SKB ansvar - förvaringsanläggningarna kan förvara det använda kärnbränslet på ett säkert sätt och utan olägenheter för miljön och människors hälsa.

Miljöbalken – Kärntekniklagen – EU:s kärnavfalldirektiv

Reaktorinnehavarna och SKB har ett slags delat ansvar

Reaktorinnehavarna, som formellt innehar det använda kärnbränslet, **måste lita på att SKB:s** enskilda anläggningar motsvarar de krav som statsmakterna ställer på slutförvaringen.

Ansvaret för fysiskt skydd och kärnämneskontroll

- Sveriges överenskommelser i syfte att förhindra spridning av kärnvapen och obehörig befattning med kärnämne och använt kärnbränsle

- **Reaktorinnehavarna** har som innehavare av det använda kärnbränslet ansvar för fysiskt skydd och kärnämneskontroll av det använda kärnbränsle
- **SKB** har som innehavare av slutförvarsanläggningen ett ansvar för det fysiska skyddet av anläggningen

Reaktorinnehavarna och SKB har alltså ett gemensamt ansvar

Konvention om fysiskt skydd av kärnämne och kärnanläggningar - Kärntekniklagen – (Miljöbalken)

Ansvar för finansiering av slutförvaret

Reaktorinnehavarna är

- skyldiga att svara för kostnaderna för hanteringen och slutförvaringen av det använda kärnbränslet och kärnavfallet.

Kärnavfallsfonden,

- ska för de avgiftsskyldigas räkning förvalta de inbetalade kärnavfallsavgifterna i en fond

Medlen som Kärnavfallsfonden förvaltar ska täcka såväl aktuella som framtida kostnader

Kärntekniklagen - Finansieringslagen

Ansvaret vid en konkurs

Ett konkursbo är en fristående juridisk person som uppstår efter konkursbeslutet. För att förvalta boets tillgångar utses en konkursförvaltare.

Konkursförvaltaren är ansvarig

- för boets samtliga åtaganden vilket innefattar den latent **miljökulden** och
- det ansvar som följer på såväl **kärntekniklagen** som **miljöbalken**

Hur ser ansvarsbilden ut efter det ett slutförvar slutligt förslutits

Reaktorinnehavarna är fortfarande innehavare av det använda kärnbränsle
– ansvariga för fysiskt skydd, dvs att ingen obehörig kommer åt det
använda kärnbränslet.

SKB som anläggningsinnehavare också ansvarig för det fysiska skyddet
av anläggningen.

SKB som verksamhetsutövare ansvar för att avhjälpa skador och
olägenheter för miljön och efterbehandling av en miljöskada

Någon borte gräns för detta ansvar finns inte

Miljöbalken – Kärntekniklagen - Konvention om fysiskt skydd

Mark- och miljödomstolens bedömning om statens sistahandsansvar

Mark- och miljödomstolen anser att **ett slutförvar för använt kärnbränsle är tillåtligt** endast om det klargörs vem som har ansvar enligt miljöbalken på mycket lång sikt.

